

milijonov goldinarjev v zlatu. Tudi Avstralija začela je izvažati zrnja in moke; sedaj je na poti v Evropo 15.000 meterskih centov zrnja in moke. Evropei ubožavamo sred liberalnih naprav!

Za poduk in kratek čas.

Anton Magdič

doktor vsega zdravilstva, bivši zdravnik v Ormoži.

II. V gimnaziji prekosil je Anton Magdič vse svoje součence tako sijajno, da je bil v vseh 12 semestrih vedno „prvi“; še tekrovati z njim nobeden ni mogel, le on je prejel konec leta vselej odločeno darilo. Več ko sto let že obstoji Mariborska državna gimnazija, pa nevem, ali je imela kedaj tako odličnega dijaka. V tisti dobi so imele gimnazije po 6 razredov. Kdor se je hotel dalje šolati, moral je iti na vseučilišče in tu dovršiti v dveh letih tako imenovane modroslovske šole — Slovenci so svoj čas tudi pravili: „črna šola“. Zbralo se je tedaj v modroslovskih šolah iz Graške, Mariborske, Celjske in več drugih inostranskih gimnazij do 200 modroslovcev in mladi dijaki bili so mahoma v bolj prostem vseučiliščnem zraku, t. j. ni se je tako strogo pazilo na njihovo obnašanje, kakor na gimnaziji, kar je tudi v velikem mestu nemogoče. Mladi človek moral je sedaj pokazati, kako se je že utrdil njegov značaj ali se vé, akopram ga učiteljevo oko po vseh potih ne zasleduje, pametno in pošteno gibati in razume svoj uzvišeni poklic; zlasti čas posvetiti koristnim védam, in si nabirati za svoje življenje tisti dragi zaklad, ki ga molji ne morejo snesti, ne grdi tatovi ukrasti. V ta namen ima vseučilišnik obilno prilike. V prostih urah zamore poslušati predavanja različnih predmetov. — Kakor poznamo do sedaj našega izvrstnega gimnazijalca, diko Mariborskih dijakov, smemo upati, naš mladi modroslovec g. Anton Magdič — v modroslovji so gg. profesorji vsakemu dijaku dali častni naslov „gospod“ — bo tudi v Gradci pokazal, kaj zamore bistra slovenska glava in vstrajna delavnost, ki od Boga podarjenih talentov ne zakoplje, temoč ž njimi pridno kupčuje. Blaga Magdičeva gospa izročila mi je na pregled vsa spričevala svojega rajnega nepozabljivega tovarša in iz teh povzamem: g. Anton Magdič imel je v vseh obligatnih predmetih, t. j. v tistih, ktere je moral vsak modroslovec poslušati, „odliko“ — naši gg. školniki so nam v tisti dobi pravili: „sehr gut“. — Razen teh obligatnih pa je naš ukaželni dijak še poslušal in skušnjo napravil iz 10 prostovoljnih predmetov (iz slovenskega jezika, klasične literature, pedagogike, grške filologije, državne zgodovine (Staaten-geschichte), zgodovine modroslovja, leposlovja (Aestetik), rastlinstva, rudnoslovja, živalstva.) In tudi iz teh predmetov imel je konec leta „odliko“; prvi red dobil je le enkrat v prvem semestru iz

pedagogike (Erziehungskunde), in kakor njegovi sošolci trdijo, zaslužil je tudi odliko. Slavno za našega rojaka bilo je tedaj tudi modroslovje dovršeno. Trije poti bili so mu sedaj odprti: pravo-znanstvo, bogoslovje, zdravilstvo. Za katero panogo bo se odločil naš modroslovec? Sedaj je šlo za to, končno izvoliti svoj poklic, misliti na stan, v katerem bo delal ves čas svojega življenja za svoj blagor in bližnjega. Vsi njegovi sošolci sodili so: Anton bo duhovniški stan izvolil, vsem se je dozdevalo, drugače celo biti ne more, bil je namreč krotkosrčen, pohleven; eden njegovih osemletnih sošolcev mi trdi: nikedar ga nisem razdraženega, jeznega videl. Bil je ponižen; pri svojih obširnih vednostih ni bil nikoli ošaben, sè vsemi kolegi prijazen, ljubeznjiv, slabejšim je vselej rad pomagal, družbe ni iskal, če se je primerilo, da se je pri kaki priliki sošlo več dijakov, bil je vesel, pri taki priložnosti je rad kratkočasil družbo s kakim izrekom starih učenjakov. Horacija, njemu najbolj priljubljenega klasika, znal je pre skoraj vsega na pamet. Bil je natančen v izpolnjevanji vseh dolžnosti, vestno je opravljal vedno, tudi na Dunaji, tiste verske dolžnosti, ki se jih sedajni čas mnogi lecajo, ki gosposko sukajo nosijo. Verem katoličan ostal je ves čas svojega življenja; mimogredé naj bo omenjeno: tudi kot doktor zdravilstva obiskoval je natančno nedeljsko božjo službo, v adventu navadno tudi po delavnikih zornice. Velikonočno dolžnost opravljal je vestno vsako leto ob enem sè svojo gospó. Odločeni den prišel je v hišo božjo, se postavil k spovednici med kmete in čakal potrpežljivo, dokler nij prišel na njega red. — Kdor je Dr. Magdiča poznal, tistemu ne bo treba trditi; da je vse to storil iz verskega pripričanja, katero je od mladostnih lét nosil v svojem blagem srci. Od svojih predpostavljjenih bil je tedaj vedno ljubljen. Tak vzor izvrstnega dijaka glede uka in obnašanja bil bi gotovo tudi vse časti vreden duhovnik, ako bi si bil ta stan izvolil. Da so starši to želeli, posebno ljuba mamica, o tem ni dvojiti. Slovenski kmečki starši navadno mislijo: njih otrok je najsrečnejši, če pride v duhovenski stan; pa silili ga menda nikakor nijso. Oče Ivan bili so v celem okraji znani kot pameten mož in tak zna dobro, da ne gre otroka siliti v stan, za katerega od Boga ni poklican, najmenje pa kaže siliti v duhovenski stan. Nesrečen, ker sè svojim stanom nezadovoljen, duhovnik zamore več škodovati, kakor 10 vrednih popraviti. Pa mladenič, kedar voli stan, ne sme pitati samo svojega srca svojega nagnjenja, tudi razum mora zraven govoriti, ta mora razsoditi vse okoliščine in razmere, ali je tudi v stanu tisto srečno doseči, k čemur se mu srce nagneno dozdeva. Bistra glava našega vrlega Antona spoznavši vse svoje razmere menda do 8. šole ni drugače mislila, kakor postati duhovnikom, pa Bog je drugače obrnil; Bog je mu odkazal poklic, na katerega še do sedaj mislil nij; — kako da je to prišlo, hočemo kmalu videti. (Dalje prih.)

Poziv.

Naš narod slovenski se je začel zadnja leta krepko razvijati. Napredoval je posebno v svojem duševnem in narodnem življenju. Povzdiguje se še vedno bolj in bolj ter poskuša si po svojem duševnem delovanju priboriti med drugimi narodi svoje častno mu odločeno mesto. Slovenska inteligenca se množi od dne do dne ter zahteva zdrave dušne hrane v svojem materinem jeziku. Naši mladini je potreba v čisti slovenščini pripravnega berila, ki jo naj nči spoznavati proizvode slovenskega kakor slovanskih in drugih narodov. Slovenski pisatelji pa potrebujejo krepkega glasila, v katerem bi objavljali svoja duševna dela, lepoznanstva kakor znanstvena, in tako občasno podajali svoje izdelke našemu omike in poduka želnemu svetu slovenskemu. Da se tedaj vstvari krepko glasilo slovensko, je nujno potreba, osobito pa ker nam še tudi „Zvon“, edini leposlovni list slovenski ob novem letu prenehati hoče, kakor nam čestito uredništvo Zvonovo na dotično vprašanje naznanja. Zatorej se je združila trojica slovenskih mož in se zavezala ustanoviti Slovincem nov list.

Pričakuje saj, da dobi to novo podvzetje med Slovenci občno priznanje in zaupanje; prvič stojita novemu podvzetju na čelu dva Slovincem, kakor sosednjim narodom, po svojih slovstvenih delih znana slovenska pisatelja in učenjaka, vseučiliščni profesor gosp. dr. Gregor Krek, in naš starosta gosp. župnik Davorin Trstenjak, in drugič je na našo prošnjo tiskarnica družbe sv. Mohorja, zanesljiv in slovensko stvar vedno podpirajoč zavod, založništvo prevzela. S to izjavo se torej obračamo do Vas, čestiti gospod, in Vas prosimo se s podpisanimi združiti, novemu listu Vaše duševne moči posvetiti in novo glasilo, kolikor mogoče, podpirati. Novemu listu bode ime in napis: K r e s. Leposloven in znanstven list. Sodelovanjem prof. dr. Gregora Kreka in Davorina Trstenjaka ureduje dr. Jak. Šket, gimn. prof. v Celovci. Tiska in založuje tiskarnica družbe sv. Mohorja v Celovci.

„Kres“ bi izhajal v prijaznej obliki in obliki v mesečnih zvezkih na 3—4 polah začetkom vsakega meseca počenši od novega leta 1881; veljal bi 4 gl. na leto, in se tudi lahko po zvezkih v knjigarnah kupoval. V svojem prvem oddelku bi „Kres“ donášal leposlovne stvari: pesni, kratke romane, novele, povesti, humoreske — izvirne ali tudi v prevodu iz slovanskih in drugih jezikov; narodne pesni, pravljice, pregovore, navade in šege, sploh narodno blago; potopise, popise slovenske zemlje in ljudstva itd., v drugem pa znanstvene spise s posebnim ozirom na slovenski in slovanski svet, iz povestnice, starinstva in bajeslovja; iz prirodno- in jezikoslovstva; iz slovstvene in kulturne povestnice Slovincem in slovanskih narodov sploh. Nazadnje sledi slovstveni pregled slovenskih in slovanskih proizvodov, kterega bode preskrboval prof. dr. K r e k, in ki ima posredovati med Slovenci in drugimi Slovani. Večkrat se bodo

objavljali času primerni dopisi, ki nam dokazujejo kulturno stališče in slovstveno življenje po raznih krajih slovenskih. To je na kratko načrt novemu listu, ki naj postane središče vsega slovenskega razumništva. Blagovolite tedaj naš slovenskemu narodu posvečeni namen s svojim peresom podpirati in iz Vašega duševnega delokroga kakov primeren spis vsaj do 15. novembra uredništvu, ali že dovršenega poslati, ali pa naznaniti, hočete-li novi list s svojim peresom podpirati ali ne. Rokopisi, ki se naj v Celovec pošiljajo, se bodo po mogočnosti odškodovali in sicer po kakovosti gradiva in številu naročnikov.

Smešničar 43. Srečajo se trije modrijani vprašajo se, kateri izmed njih je tako moder, da si zamore največ zaželeli. Prvi reče: jaz si želim 9 ladij polnih šivank, vsaka šivanka naj bi imela svojega krojača, a vsak krojač po 9 vreč ali žakljev cekinov. Drugi reče: jaz bi imel rad polno morje črnila (tinte), da bi pisal same številke toliko časa, da bi se vse morje izpraznilo, a potem toliko cekinov, kolikor jih napisana številka kaže. Tretji pa reče: jaz bi pa najraje imel, da bi vidva potem umrla in vse to meni pustila.

Razne stvari.

(Mariborski trgovci) so dne 9. okt. t. l. sklenoli svoje trgovske učence pošiljati v trgovsko šolo g. Reschovo in nebenega ne odpustiti kot trgovskega pomočnika, če ni na tej šoli dobre skušnje napravil in se vseskozi pošteno, pravstveno obnašal. Tako je prav.

(Iz celjske okolice) se nam poroča, da so se pretečene dni vršile volitve odbornikov za občinski zastop celjske okolice. Z izidom volitev smemo biti jako zadovoljni; kajti izbrali so se v občinske zastopnike skoraj soglasno sami razumni in pošteni slovenski rodoljubi. Upamo toraj, da si bodo iz svoje srede izvolili tudi zanesljivega, značajnega in odločnega Slovincem v svojega župana. Takega moža nam je pri tukajšnjih razmerah jako potreba.

(Južna železnica) hoče svoje zemljišče vknjižiti dati. Kdor ima ngovarjati, naj se pritoži pri c. k. okrajnej sodnji v Mariboru dne 25. novembra t. l. Omenjeni den pridejo na vrsto srenje: sv. Magdalena, Poberž, Radvanje, Razvanje, Bohova, Hoče, Rogoza, Slivnica, Orehova ves, Hotinja ves, Frauheim, Rače, Ješence in Podova. Poznej je vsak ngovor zastonj.

(Okolica Šoštanjska) je ločena od trga in postane samosvoja srenja.

(Živinski sejem) bo pri sv. Tomaži nad Veliko Nedeljo dne 28. okt. t. l.

(Zandarjev nastavili) so v Poličanah, ker jih je uže precej treba bilo.

(Železnico merijo) s pomočjo nadinženirja g. Knöch-a od Poličan do Rogaca.